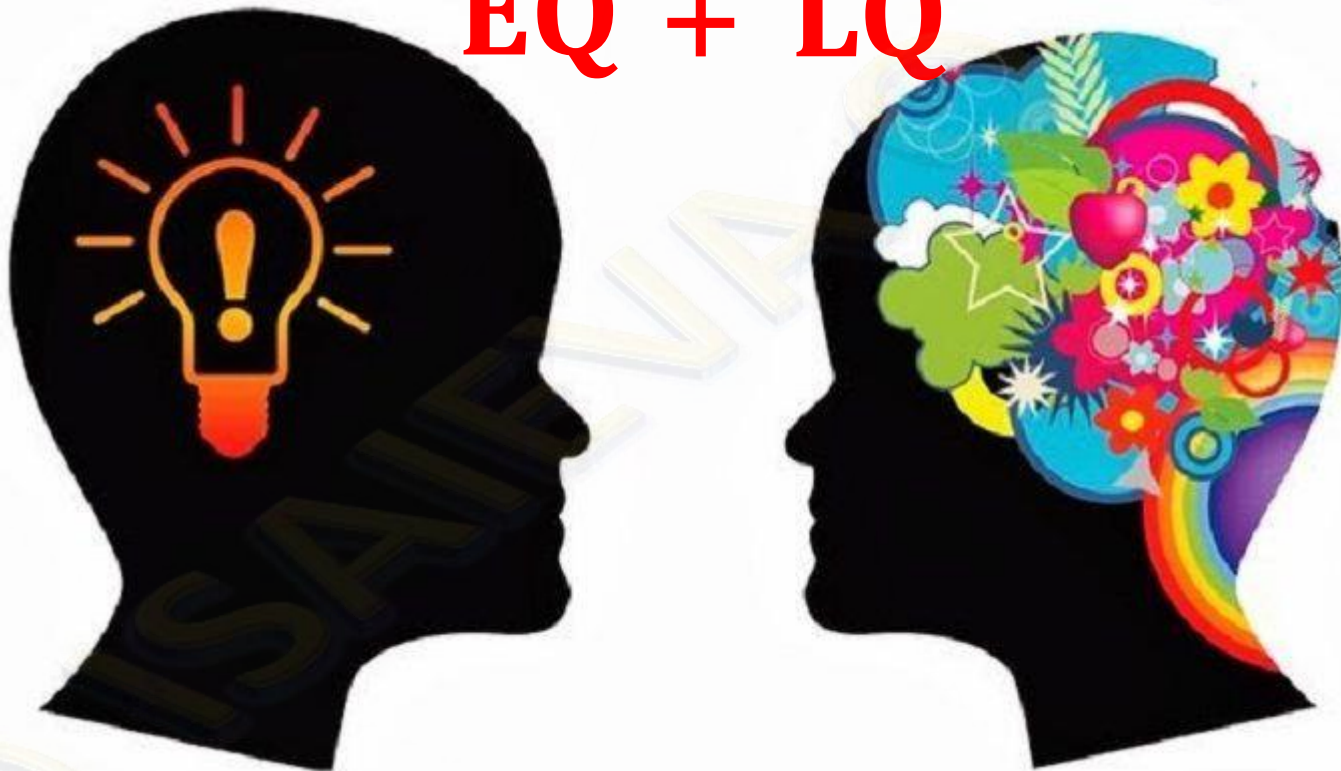

Формування EQ та LQ на уроках літератури як запорука успішності людини у майбутньому

EQ + LQ

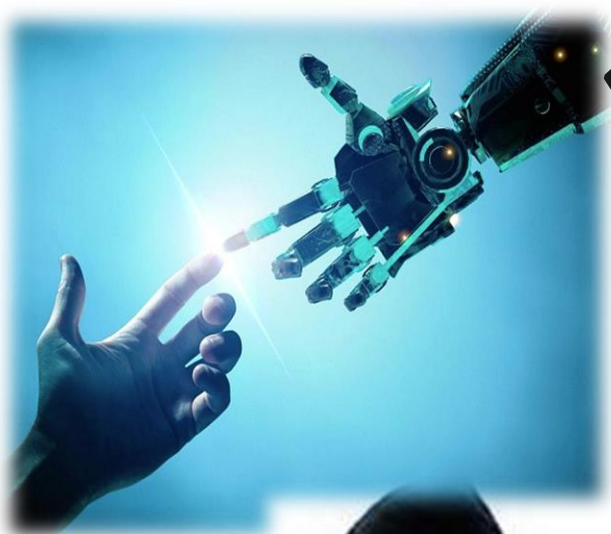
Ісаєва Олена Олександрівна – доктор педагогічних наук,
професор, завідувачка кафедри методики викладання
світової літератури НПУ ім. М.П. Драгоманова

*Ми повинні перебудувати систему освіти. Ми повинні навчати наших дітей бути інноваційними та творчими. У новому світі, щоб досягти успіху, вам знадобляться **IQ, EQ і LQ**. EQ - це емоційний коефіцієнт, а LQ - «коефіцієнт любові», де що, чого у машин ніколи не буде.*

Джек Ма

«Камо грядеши?»

Соціальний портрет сучасної молодії людини

«покоління селфі»

люди Інтернету

збільшення «віку дорослішання»

Дуже вразливе

професія мрії – ютубер

проблеми з фокусування уваги

розвинена емпатія і толерантність

негативне сприйняття расизму, булінгу, нетолерантності

Особлива роль гуманітарної освіти

УЯВА

*«об'єктивного
мистецтва немає
і не може бути»*

Богдан-Ігор Антонич

креативність

індивідуальне сприйняття

дивергентне
мислення

емпатія

образне
мислення

суб'єктивність

*«Думай
інакше!»
Стів Джобс*

«літературу не можна більше розглядати так, як один із навчальних предметів, поряд з географією чи історією. Вона має особливе значення, яке не вкладається в шкільну програму. Мова і література можуть допомагати нам жити у злагоді з собою, а така допомога нам особливо потрібна. Сучасний світ переповнений людьми, які розучилися жити у злагоді з собою».

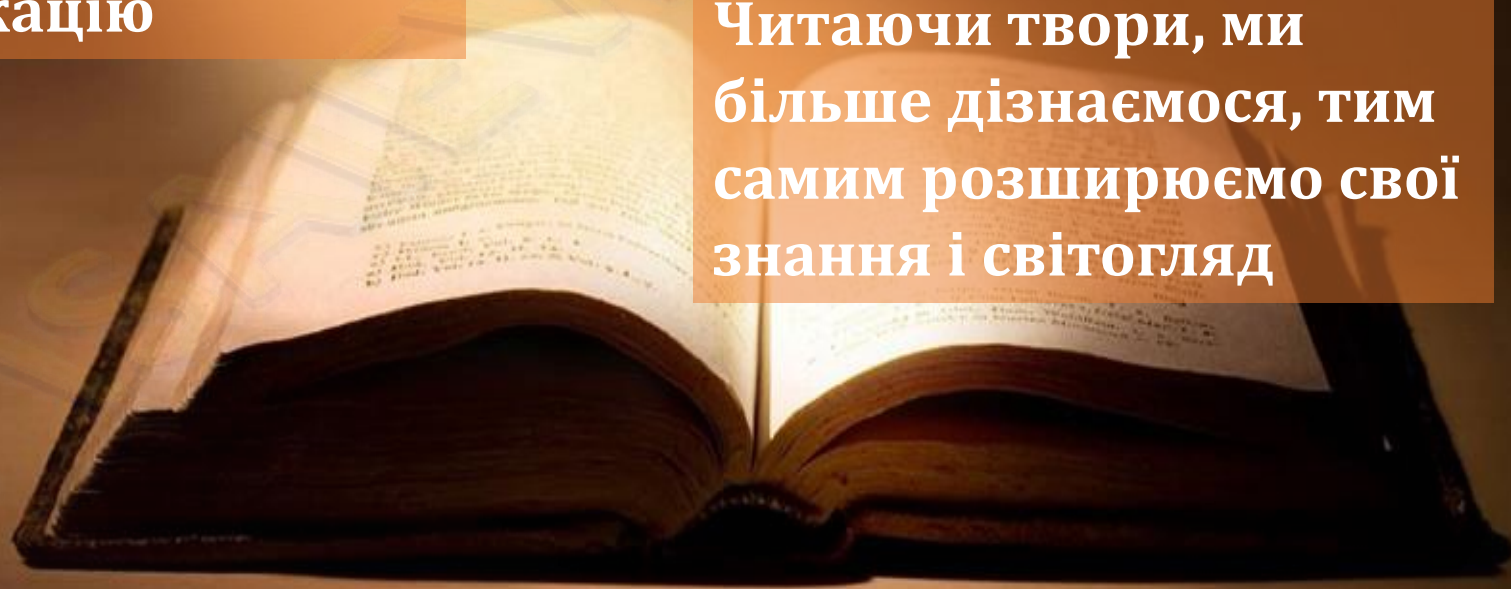
Джон Бойтон Прістлі

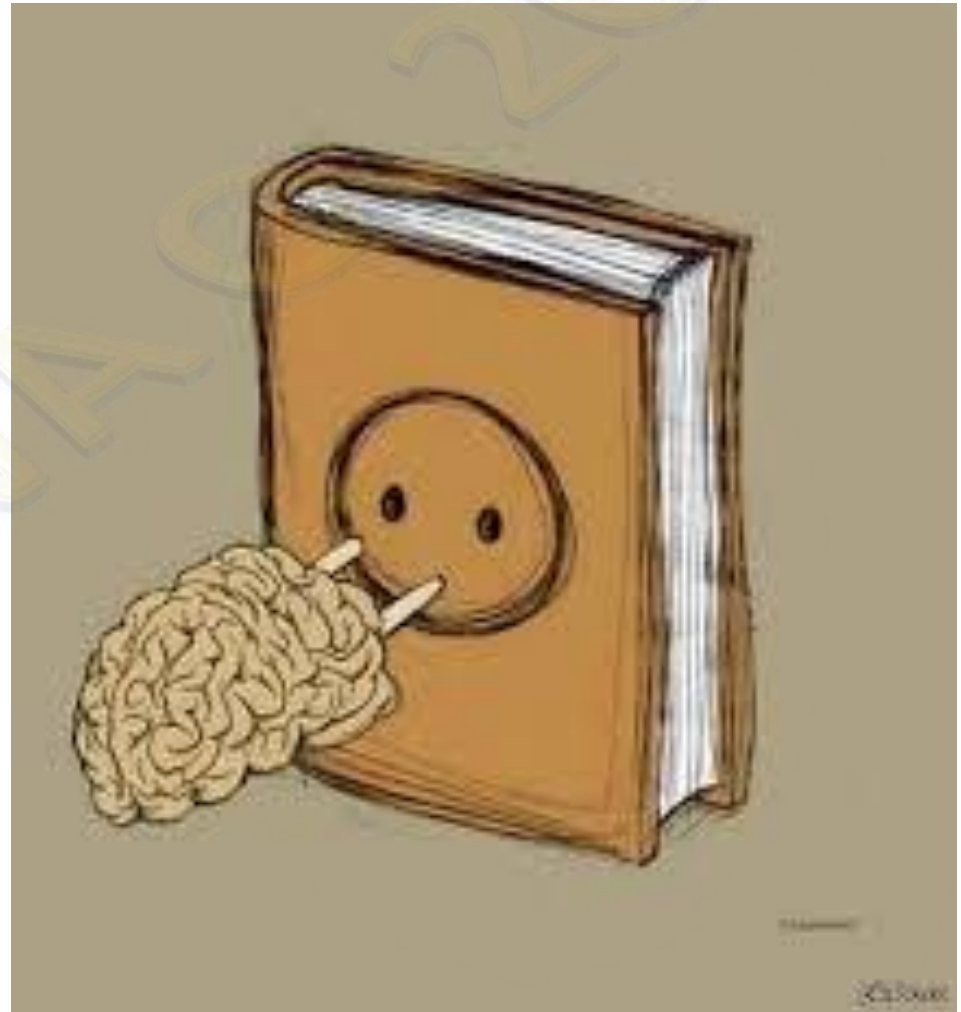
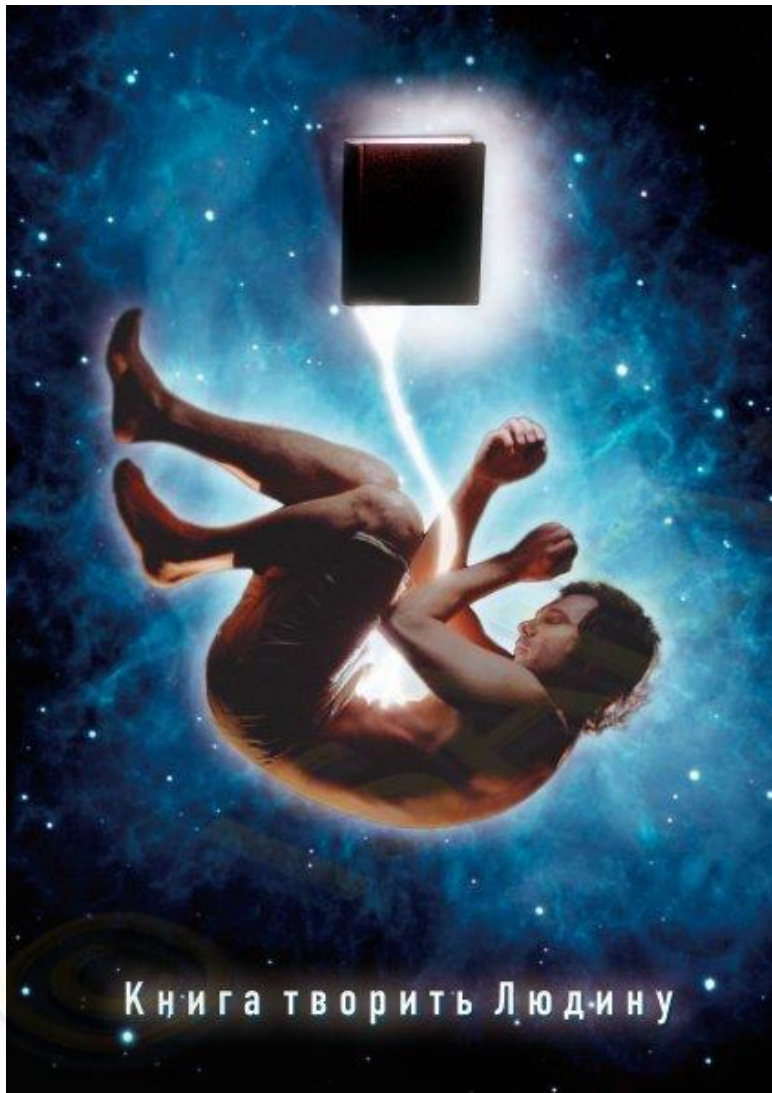
**мистецтво – це «інший спосіб
пізнання світу й інший спосіб опису світу»**

**люди, які читають
краще пізнають
інших людей, легше
вступають у
комунікацію**

**Читаючи твори, ми
більше дізнаємося, тим
самим розширюємо свої
знання і світогляд**

Читання активізує розумову діяльність

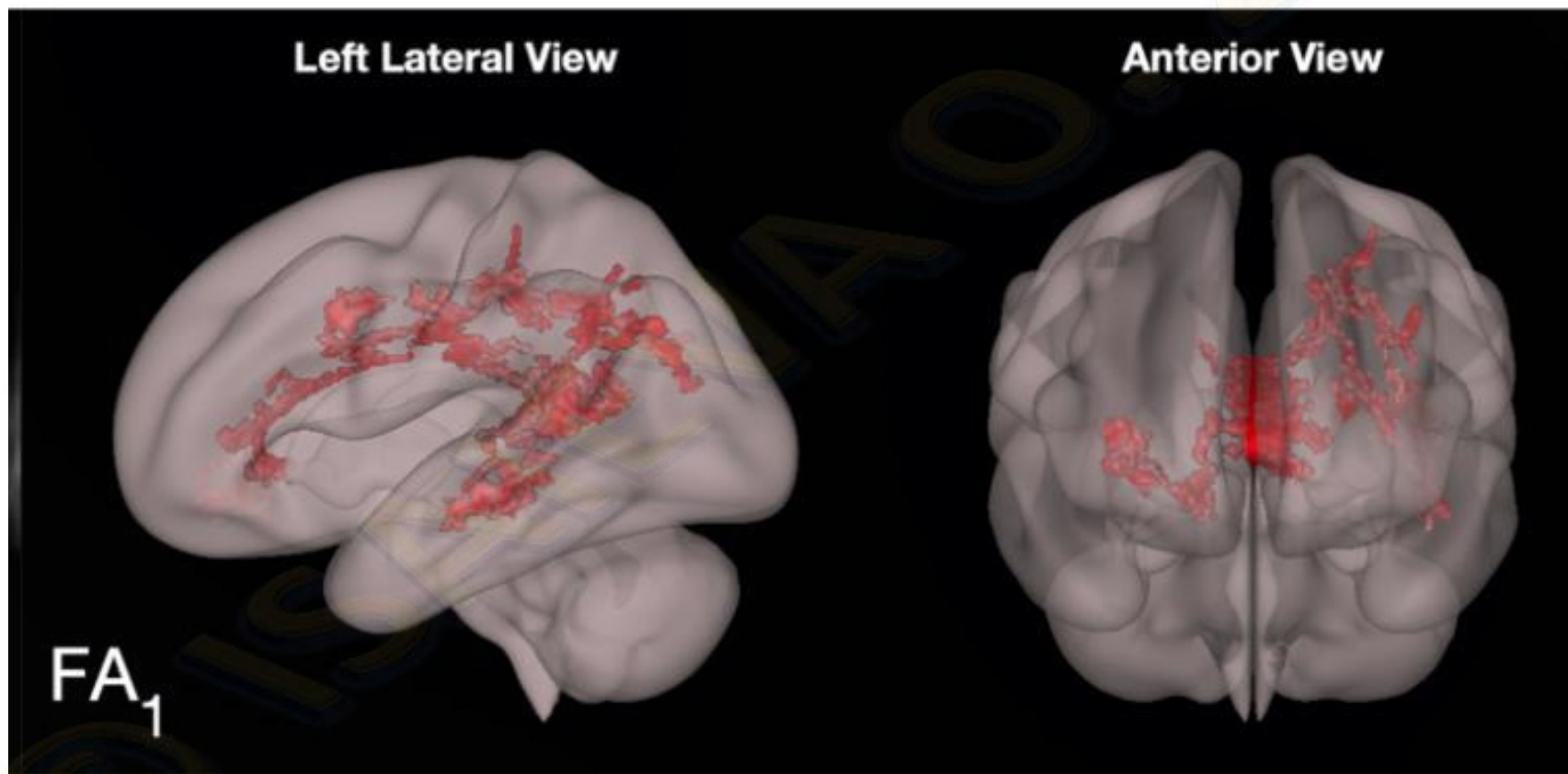
Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 / кол. авт. : М. Мазорчук (осн. автор), Т. Вакуленко, В. Терещенко, Г. Бичко, К. Шумова, С. Раков, В. Горох та ін. ; Український центр оцінювання якості освіти. Київ : УЦОЯО, 2019. 439 с.

- **25,9 %** українських підлітків не досягли базового рівня з читацької грамотності

The logo for PISA 2018 features the word "PISA" in large, stylized letters. Each letter is composed of several overlapping geometric shapes in various colors: red, orange, teal, and grey. To the right of "PISA" is the year "2018" in a solid orange font. Below the main text, there is a horizontal line with a color gradient from teal to orange to red to grey, and a small circular graphic on the left side.

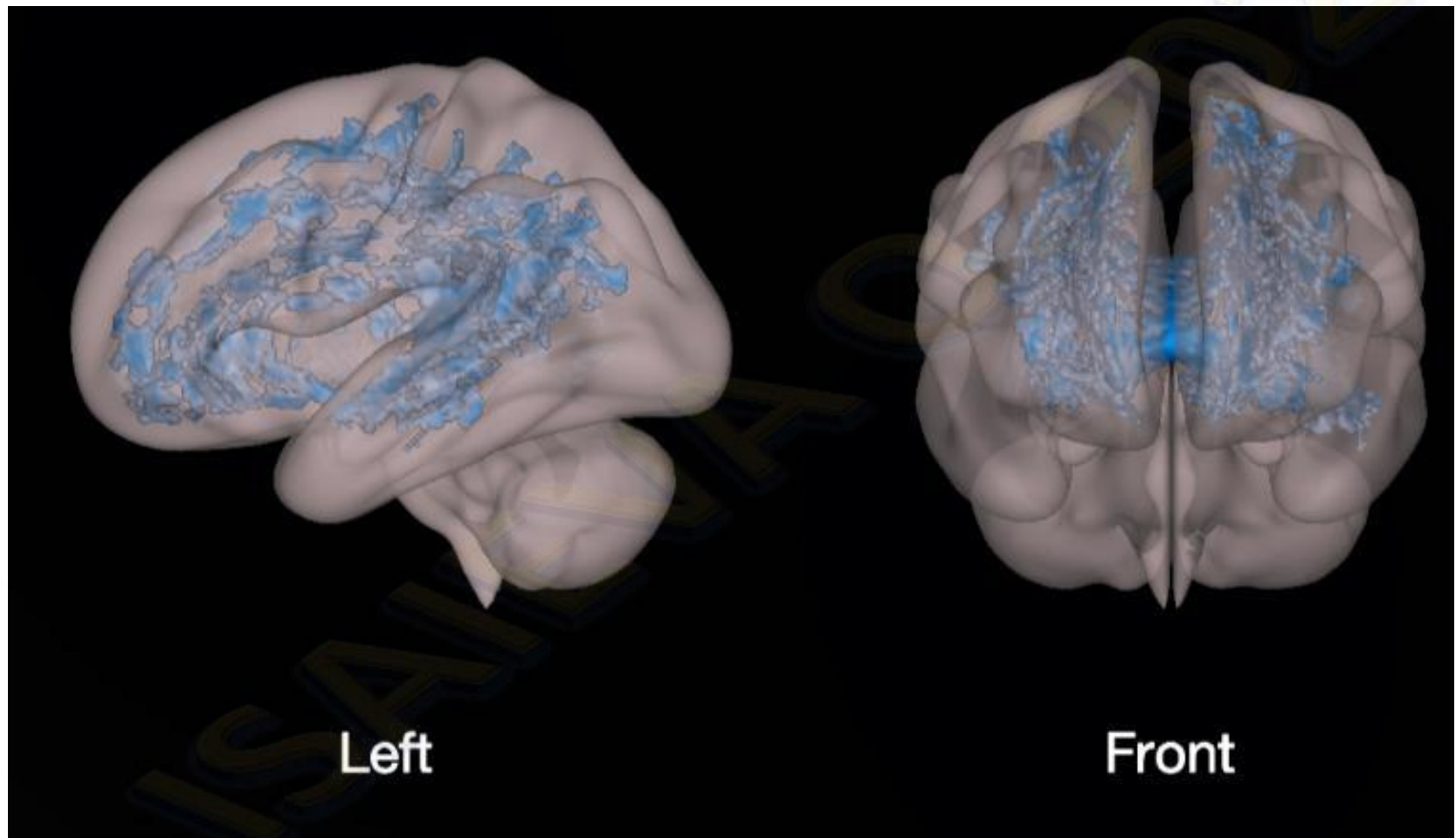
Дослідження медичного центру дитячої лікарні Цинциннаті, штат Огайо (США) про вплив читання та екранних ігор на мозок дитини (3-5 років) – 2019 р.

Скан мозку дитини, яка часто читає з вихователем

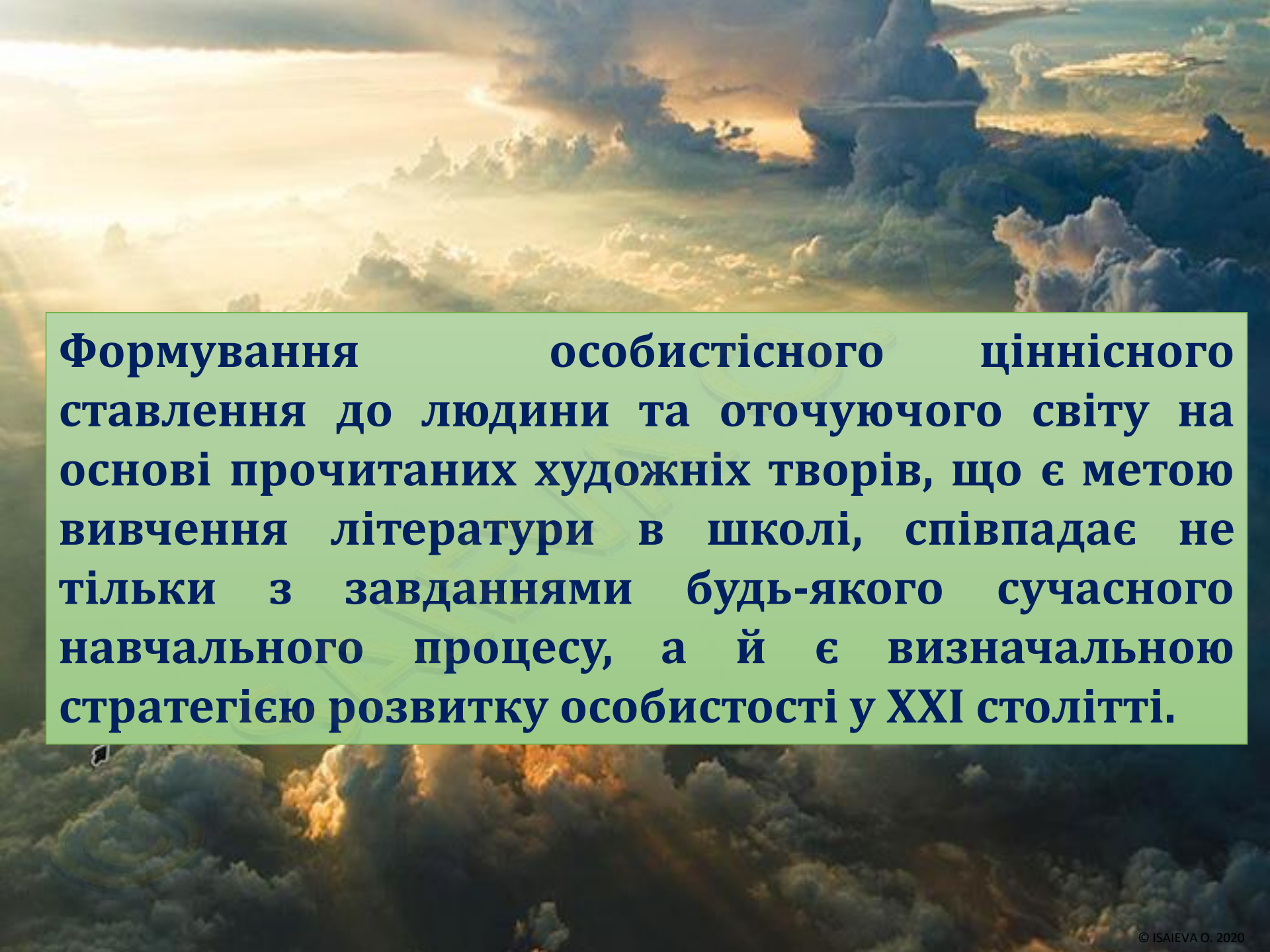

Червоний колір – збільшення активності білої речовини в центрах мозку, що відповідають за навчання / Фото: CNN

Скан мозку дитини, яка грає з екрану в ігри дві години на день

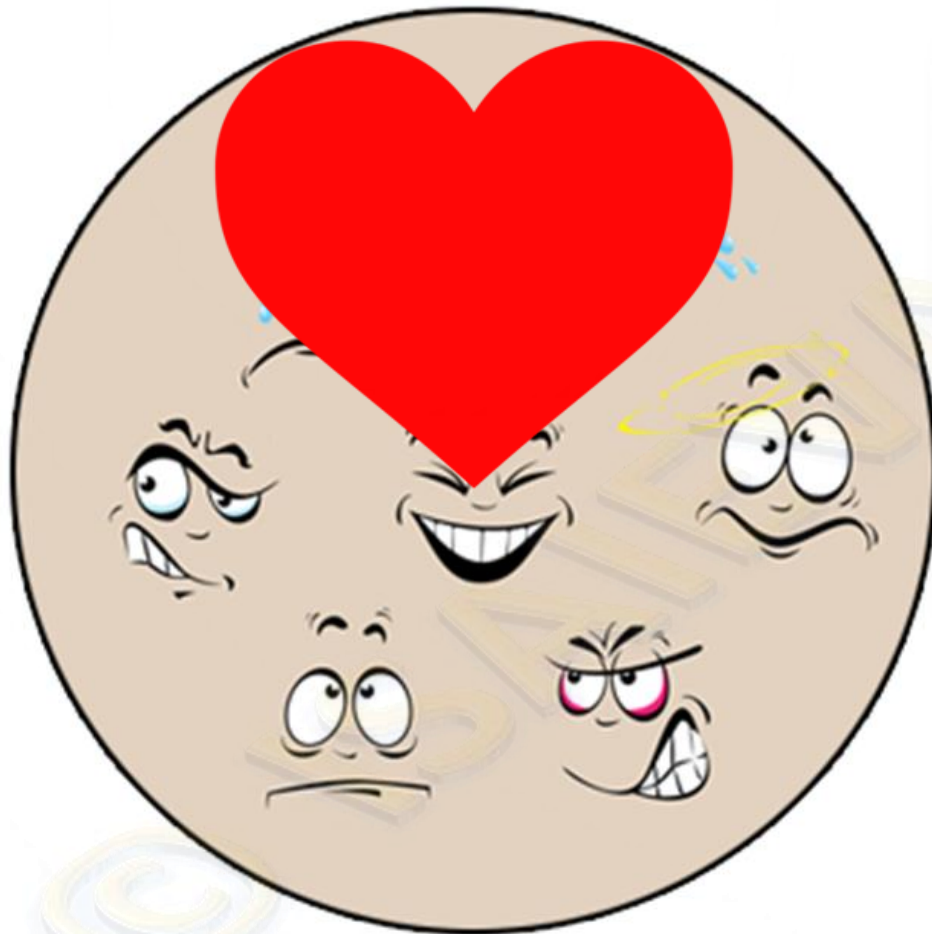

Синій колір – недорозвинення білої речовини в центрах мозку, що відповідають за навчання / Фото: CNN

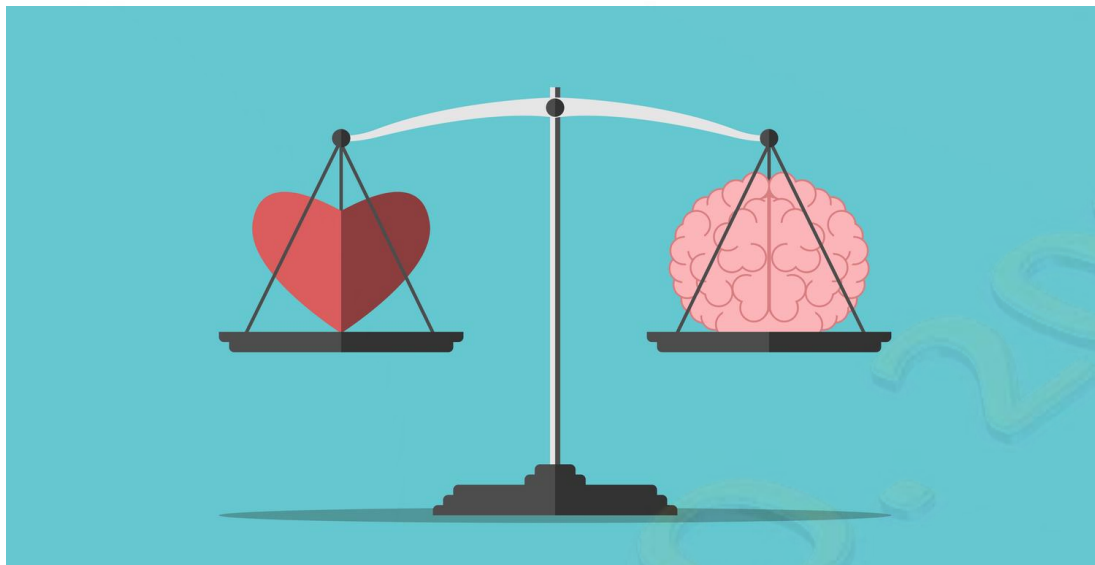
Формування особистісного ціннісного ставлення до людини та оточуючого світу на основі прочитаних художніх творів, що є метою вивчення літератури в школі, співпадає не тільки з завданнями будь-якого сучасного навчального процесу, а й є визначальною стратегією розвитку особистості у XXI столітті.

Читання розвиває EQ та LQ

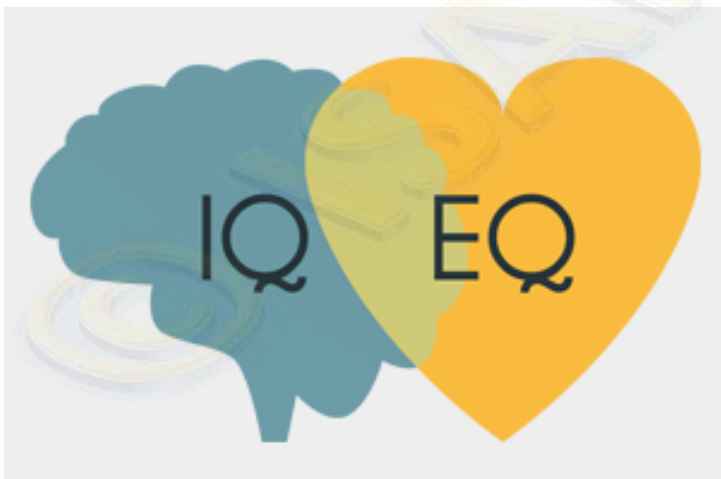

Читання допомагає краще
розуміти інших

Емоційний інтелект (EQ) – це здатність усвідомлювати і керувати своїми емоціями, а також уміння сприймати і керувати емоціями інших.

20% нашого життєвого успіху залежить від здатності раціонально розмірковувати, за інші 80% відповідає емоційний інтелект.

американський психолог Деніел Гоулман

складові емоційного інтелекту

комунікабельність

емоційне сприйняття світу

самотивація

емпатія

здатність впливати
на емоції інших

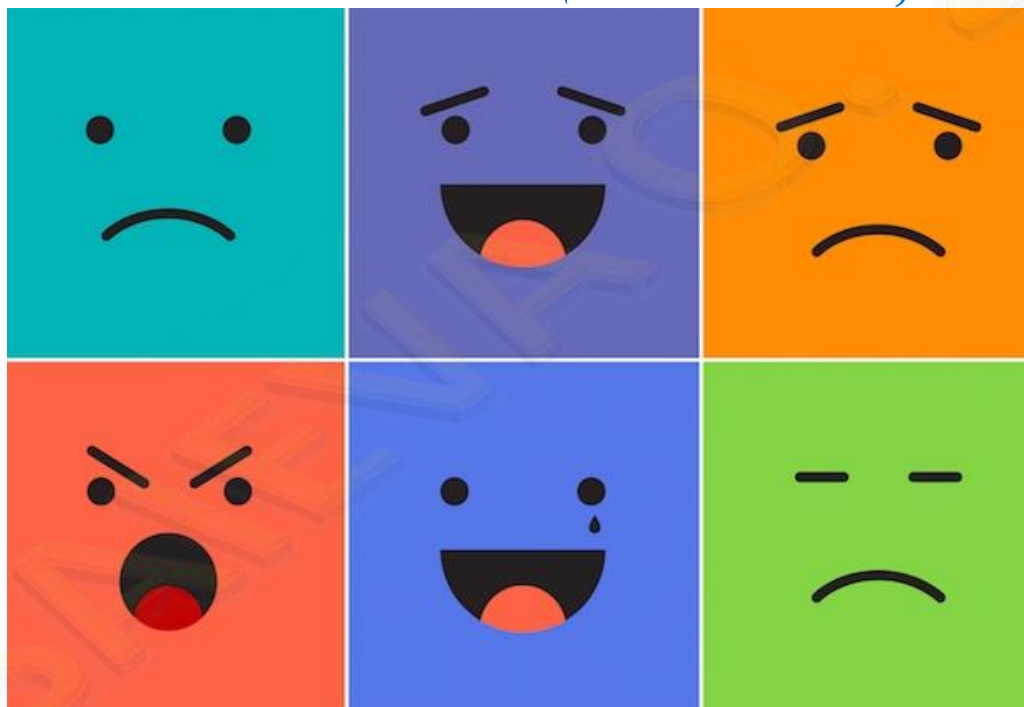
уміння відчувати і
сприймати інших

керування власними емоціями

Які чинники емоційного інтелекту можуть бути розвинені під час шкільного вивчення літератури

✓ уміння ставити себе на місце іншої людини

✓ здатність розпізнавати і називати емоції як власні, так і чужі

✓ потреба постійно розширювати свої знання, світогляд

✓ навички планування, прогнозування своїх дій

LQ (коефіцієнт любові)

**уміння приймати себе таким, як є,
любити себе для того, щоб любити інших**

I ♡ LQ

**Бог є любов, і хто перебуває в любові, той
перебуває в Бозі, і Бог перебуває в ньому.
(IV, 16)**

Як же формувати емоційний інтелект і коефіцієнт любові на уроках літератури?

різноаспектні пласти інформації,
які можуть бути ефективно використані учителем

✓ інформація, яка здатна мотивувати, сприяти самопізнанню

Розкриваючи дійсність

Цитата для душі від Оноре де Бальзака

- ◆ Ваше серце — це скарб; утратите його — і ви злидень.
- ◆ Усе у свій час приходить до тих, хто вміє чекати.
- ◆ Якщо батьків топтатимуть ногами — батьківщина загине.
- ◆ Ниці духом потребують деспотизму, аби полоскотати собі нерви, а великі — прагнуть рівності, аби діяти серцем.
- ◆ Він — обертається навколо неї. Вона — дарує йому світ. Це і є любов.

✓ Інформація, яка надає потужний емоційний імпульс учням, наповнює любов'ю, може стати зразком для наслідування

Із літератури XX століття

Літературні нотатки подорожнього

Тема кохання — одна з провідних у світовому мистецтві. Вірші та проза, театр і кіно, музика й балет, скульптура та живопис... Що не візьмеш, обов'язково натрапиш на вияв найромантичнішого з усіх людських почуттів.

Напрочуд виразно тема кохання знайшла своє втілення в міській скульптурі. Майже в кожному мегаполісі чи невеликому провінційному містечку, у парках, на вулицях або вокзалах можна побачити цікаві скульптурні композиції, присвячені коханням чи закоханим. Вони можуть бути реалістичними й символічними, сумними й дотепними, можуть бути абстрактними, а можуть приховувати і справжню історію істинного кохання. Серед таких скульптур — «**Зустріч закоханих**» у Глазго (Шотландія), «**Прощання на вокзалі Сан-Панкрас**» у Лондоні, «**Побачення на балконі**» в Мадриді, «**Під парасолькою**» в Санкт-Петербурзі, фонтан «**Дощ кохання**» в Кемері (Туреччина). Найоригінальнішою спорудою можна вважати рухливу композицію у грузинському Батумі. Тільки уявіть, дві гігантські металеві фігури чоловіка й жінки рухаються одна до одної, щоб обійнятися й бути разом... Та найзворушливішою стала скульптура в Маріїнському парку Києва. Вона присвячена двом закоханим — італійцю Луїджі та українці Мокрині. Ще молодими вони познайомились у таборі для військовополонених під час Другої світової війни, закохалися, але доля розлучила їх. Та через 60 років Луїджі знайшов свою кохану! Виявляється, що увесь цей час він зберігав пасмо волосся й сорочку своєї коханої. Для мільйонів закоханих ці чоловік і жінка стали символом любові та вірності.

Пам'ятник Луїджі й Мокрині
в Києві (Україна)

Інформація про різні емоційні стани

«Золоте століття» роману

Світ можливостей, або До уваги особистості цифрової епохи

Цікаво, що в психології та мистецтві термін «синдром Стендаля» позначається психічний розлад, який характеризується сильним емоційним впливом витворів мистецтва на людину. Цього розладу — запам'ятовування, прискорене серцебиття, навіть галюцинації, які можуть виникнути там, де є предмети мистецтва й історичних артефактів. Через спробу ознайомитися з більшою їх

«синдром Стендаля»

Стендаля 1979 року дослідила й описала лікар-психіатр (Італія) Грацієлла Магеріні. Вона помітила, що багатьох людей, які відвідують музеї, можуть повернутися додому з почуттями цього синдрому. Цей синдром отримав назву після роману «Пані Боварі» Жюль де Готье. Цей синдром отримав назву після роману «Пані Боварі» Жюль де Готье. Цей синдром отримав назву після роману «Пані Боварі» Жюль де Готье.

Цей синдром отримав назву після роману «Пані Боварі» Жюль де Готье. Цей синдром отримав назву після роману «Пані Боварі» Жюль де Готье. Цей синдром отримав назву після роману «Пані Боварі» Жюль де Готье.

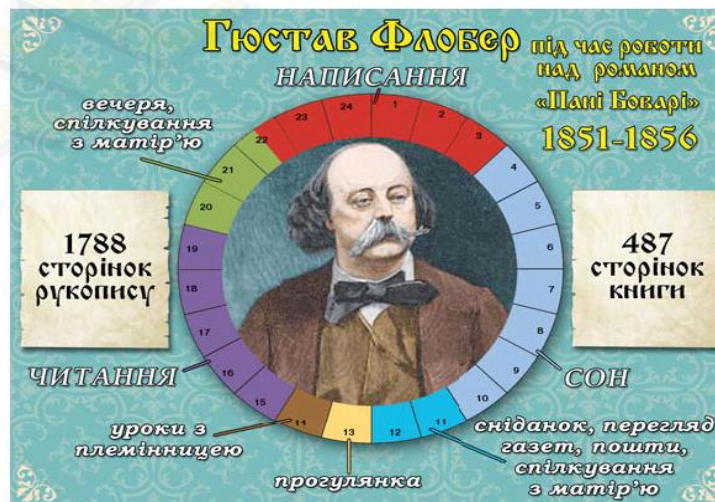
Цікаво, що 1996 року лікар Грацієлла Магеріні описав свій враження після прочитання цього славного могилам писця Джотто ді Бондо. Цікаво, що 1996 року лікар Грацієлла Магеріні описав свій враження після прочитання цього славного могилам писця Джотто ді Бондо.

Світ можливостей, або До уваги особистості цифрової епохи

«Усе натхнення, — стверджував Флобер, — полягає в тому, щоб щодня в один і той самий час сідати за роботу». Так, зокрема, працюючи над романом «Пані Боварі», Флобер дотримувався такого розпорядку дня: свій твір він писав уночі, тоді, коли ніхто й ніщо не заважає, щоб навіть найменший шум не відволікав його від творчості.

Дізнатися докладно про розпорядок дня письменника вам допоможе ця інфографіка, укладена на основі інфографіки Info we trust.

ПРО ТЕ, ЩО ТАКЕ БОВАРИЗМ

«Пані Боварі — це я». Що, власне, має означати цей відомий вислів? Саме те, що він виражає. Флобер засуджує у своїй героїні власні помилки. Яка головна причина всіх нещастів пані Боварі? Причина в тому, що Емма чекає від життя не того, що життя може їй дати, а те, що обіцяють автори романів, поети, художники і мандрівники. Вона вірить у щастя, у надзвичайні пристрасті, у сп'яніння любов'ю, бо все це, вичитане у книжках, вважає вона чудовим. [...]

Приводячи нещасливу Емму до розуміння жахливої дійсності, письменник ніби очищується від власних пристрастей.

Жюль де Готье назвав боваризмом світогляд тих, хто намагається «увияти себе іншим, ніж він є насправді». У характері майже кожної людини можна виявити елемент боваризму. «У кожному нотаріусі можна ви-

ою — це боваризм у чистому вигляді: щастя, присвятивши / вавши потроху змінити своє життя, зустріч її побажанням; вона і поезією навколишньої при- не бажає бачити того, що її бажає жити тим життям, яке да Флобера. [...]

р невпинно говорив би у відмовитися від спроб перетворити його до своїх мрій?». равді, пані Боварі — це будь-я не пропонує рішень.

ре Морю «Гюстав Флобер»

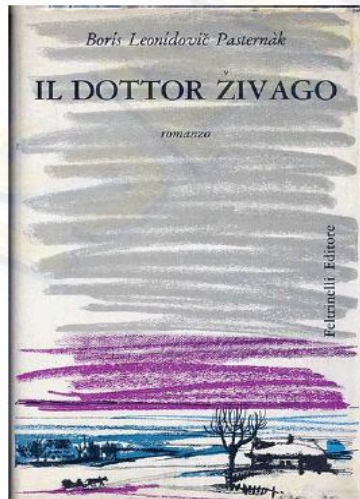
«боваризм»

✓ Інформація про те, який вплив на суспільство мав той чи інший твір, які емоції він викликав або/ чи викликає зараз

Шедеври європейського поетичного модернізму

Елизавета Кругликова.
Портрет молодого
Пастернака
(1914–1915)

Водночас ставлення влади й офіційної критики до нього поступово змінюється: його творчість була занадто несумісною з визначеними радянською ідеологією нормами. До того ж Пастернак заступається за засуджених чоловіка й сина Анни Ахматової, категорично відмовляється підписати листа, у якому начебто «творча інтелігенція» схвалює розстріл відомого військового — маршала Тухачевського.

Переживаючи період творчої кризи, поет дедалі більше звертається до перекладів, які в 1940-і роки стають основним джерелом його прибутків. Вірші Пастернака в цей час набувають трагічного звучання, про що свідчить і його збірка *«На ранніх потягах»*, що вийшла друком 1943 року.

1945 року поет розпочинає роботу над твором, який вважав головною справою свого життя, — романом *«Доктор Живаго»*, праця над яким тривала близько 10 років. Опублікувати твір вдалося в 1957 році лише в Італії. Радянські видавництва відмовлялися в публікації роману через *«негативне ставлення автора до революції та відсутність віри в соціальні перетворення»*. Тим часом за кордоном роман був одразу перекладений аж 18-ма мовами. А уже через рік Борис Пастернак отримав звістку про рішення Шведської академії щодо присудження Нобелівської премії з формулюванням *«за значні досягнення в сучасній ліричній поезії, а також за продовження традицій великого російського епічного роману»*.

✓ емоційно сформульована тема уроку
чи назва статті про письменника

Федір Достоевський

Дискусії навколо імені цього письменника не вщухають... Своїх читачів він вражає майстерністю заглиблення в найпотаємніші куточки людської душі, але деякі його погляди викликають просто обурення. Його художніми творами зачитуються в усьому світі, вони входять у різноманітні топ-списки текстів, без яких не можна уявити сучасну освічену людину, і водночас його імперські й антисемітські висловлювання нещадно критикуються в сучасному цивілізованому світі й озвучуються думки про заборону його творчості у школі.

[illegible]

«Черевики на набережній Дунаю»
скульптор Дьют Пауер, ідея Кена Тобаю

✓ прийом «контраст звуків»

завжди поруч з нами, український читач одержить нагоду зазирнути глибше в душу свого народу, адже націю формують не лише ландшафт, релігія, традиційні заняття і кухня, а й найближчі сусіди. І якщо посередниками між Західною Європою і Україною завжди була Польща, то посередником між Україною і Сходом завжди було Кримське ханство з його багатими традиціями, в яких нашарувалися давні культурні запозичення середземноморських та східних культур».

7. На основі інфографіки¹ та матеріалів підручника підготуйте розгорнуту розповідь про трагедію депортації кримськотатарського народу.

¹ Інфографіку складено за даними Кримськотатарського національного руху.

✓ різноманітні творчі завдання, які потребують виказування власних емоцій учнів, розпізнавання і опису їх завдання – прокоментувати інформаційний плакат

завдання – створити історію літературного персонажу в соціальній мережі

✓ Прийом маркування тексту

творче завдання – зробити свій постер(и) із улюбленими цитатами з твору

«Що таке істина?» «Історія нас розсудить»

«Кожному буде дано по вірі його»

«Боягузтво — один з найбільш страшних людських пороків»

«що б робило твоє добро, якби не існувало зла...»

«Найстрашніший гнів — гнів безсилля»

Роман про всесилля добра чи Євангеліє від диявола?

«Той, хто любить, повинен розділяти долю того, кого він любить»

«Все буде правильно; на цьому побудований світ»

«...ніколи й нічого не просіть! Ніколи й нічого, і особливо у тих, хто сильніший за вас. Самі запропонуйте і самі все дадуть»

«Правду говорити легко і приємно»

«Рукописи не горять»

✓ Робота з інтернетмемами

завдання – підписати запропоновані меми
цитатами з твору, запропонувати самому дібрати
меми до тієї чи іншої навчальної теми

✓ Робота з хештегами

ДІЗНАЄМОСЯ ПРО ВИДАТНУ ОСОБИСТІСТЬ

Віктор Платонович НЕКРАСОВ (1911–1987) — відомий київський письменник, автор роману **«В окопах Сталінграда»**, який за зображення правди Другої світової війни навіть був нагороджений Сталінською премією. А ще це людина, яка через свою активну громадянську позицію була позбавлена радянського громадянства, особистість, яка ніколи не замовчувала наявні проблеми, не стояла осторонь, коли влада цькувала інших, яка нагадувала світу про злочини нацизму, зокрема про масовий розстріл, переважно євреїв, у Бабиному Яру, здійснений у 1941–1943 роках.

Віктор знав цю літературу, і він уявляв, і навіть перед, як людина, завдяки якій стала відома точна адреса, де мешкав Михайло Булгаков у Києві. Саме він відкрив «Будинок Турбіних», у якому тепер розміщено музей письменника. Так, за докладним описом цього будинку в романі «Біла гвардія» Віктор Некрасов розшукав помешкання й опублікував результати своїх пошуків у нарисі. Після того до цього будинку почали приходити люди з квітами й залишати на його стінах написи: «Тут жив Булгаков». Згодом у цьому будинку з'явився музей письменника.

#ЙомуМиЗавдячуємоМузеюБулгакова

#ЛітератураПротиДиктатури

#АнтитерорЛітература

#ВідкривачДомуТурбіних